

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 3437/2020
08.07.2021. године
Београд

У ИМЕ НАРОДА

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Бранислава Босиљковића, председника већа, Бранке Дражић и Данијеле Николић, чланова већа, у парници из радног односа тужиље АА из ..., чији је пуномоћник Стефан Бишчић адвокат из ..., против туженог „Real Knitting“ д.о.о. Гајдобра, чији је пуномоћник Тамара Шилић адвокат из ..., ради накнаде нематеријалне штете, одлучујући о ревизији туженог изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 976/20 од 18.05.2020. године, у седници већа одржаној дана 08.07.2021. године, донео је

ПРЕСУДУ

ОДБИЈА СЕ као неоснована ревизија туженог изјављена против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 976/20 од 18.05.2020. године у ставу првом и другом изреке.

Образложење

Пресудом Основног суда у Бачкој Паланци П1 116/2017 од 04.09.2019. године, ставом првим изреке, одбијен је као неоснован тужбени захтев да се тужени обавезе да тужиљи на име накнаде нематеријалне штете исплати износ од 650.000,00 динара, од чега: за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 200.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 250.000,00 динара и за претрпљени страх износ од 200.000,00 динара, са законском затезном каматом од пресуђења до исплате, као и трошкове парничног поступка са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом другим изреке, обавезана је тужиља да туженом накнади трошкове парничног поступка у износу од 103.400,00 динара.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 976/20 од 18.05.2020. године, ставом првим изреке, делимично је преиначена пресуда Основног суда у Бачкој Паланци П1 116/2017 од 04.09.2019. године и обавезан тужени да тужиљи исплати на име накнаде нематеријалне штете износ од 120.000,00 динара (за претрпљене душевне болове због умањења животне активности износ од 30.000,00 динара, за претрпљене физичке болове износ од 50.000,00 динара и за претрпљени страх износ од 40.000,00 динара) са затезном каматом од пресуђења до исплате и на име трошкова поступка износ од 110.400,00 динара са затезном каматом од пресуђења до исплате. Ставом другим изреке, одбијен је захтев туженог за накнаду трошкова поступка у износу од

104.300,00 динара. Ставом трећим изреке, жалба тужиље је у преосталом одбијена и потврђена првостепена пресуда.

Против правноснажне другостепене пресуде тужени је благовремено изјавио ревизију на став први и други изреке, због битне повреде одредаба парничног поступка и погрешне примене материјалног права.

Испитујући побијану пресуду у смислу члана 408. Закона о парничном поступку („Службени гласник РС“, бр. 72/11... 18/20), Врховни касациони је утврдио да је ревизија неоснована.

У поступку пред нижестепеним судовима није учињена битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 2. ЗПП на коју ревизијски суд пази по службеној дужности. У поступку пред другостепеним судом нису учињене ни битне повреде поступка из члана 374. став 1. ЗПП, јер другостепени суд није пропустио да примени нити је неправилно применио коју од одредаба процесног закона а што је било или могло бити од утицаја на доношење законите и правилне одлуке, па ни одредбе члана 383. став 3. и 4, 394. став 1. тач. 3. и 4. и члана 231. ЗПП, на које ревидент неосновано указује, с обзиром да је другостепени суд у побијаном делу преиначио првостепену пресуду на основу утврђених чињеница изводећи правилан закључак о постојању других чињеница на којима је засновао пресуду. Ревизијом се истиче и битна повреда одредаба парничног поступка из члана 374. став 2. тачка 12. ЗПП, која у смислу члана 407. став 1. ЗПП, не може бити ревизијски разлог. Такође, другостепени суд је у образложењу побијане пресуде дао оцену жалбених навода који су од значаја за одлуку о захтевима странака и одлучио у потпуности правилном применом материјалног права.

Према утврђеном чињеничном стању, тужиља је у радном односу код туженог на радном месту ... и обавља послове ... „...“. На наведеној машини један радник ради на пеглању а други на паковању чарапа и уколико на машини нестане омотница за паковање чарапа машина се аутоматски зауставља па радници морају водити рачуна да амбалажу редовно допуњују. То првенствено раде радници на делу машине за паковање, с тим што они због процеса рада и уштеде у времену допуњују више машина, а радник који ради на пеглању чарапа има право да допуни репроматеријал када је потребно (када је радник задужен за то на другој машини), како машина не би стала. Дана 18.07.2017. године, током рада у ноћној смени, тужиља је претрпела је повреду на раду тако што је, приметивши да нема довољно амбалаже на делу машине за паковање чарапа на коме је радила друга радница која је у том моменту допуњавала другу машину, сишла са свог радног места и отишла до тог дела машине који је удаљен око два метра како би извршила допуну. У ту сврху је морала да скине два метална тега који фиксирају омотнице за паковање и да их након допуне врати на своја места. Након скидања тегова и допуне машине амбалажом један тег је успешно вратила у лежиште, али јој је приликом враћања у лежиште други тег пао на горњи део стопала леве ноге наневши јој тешку телесну повреду у виду прелома доњег крајка пете кости доножја левог стопала. Тужилји је била ординирана имобилизација еластичним завојем, предложена физикална терапија коју је спроводила у кућним условима и медикаментна терапија лековима. Лечење тужиље трајало је од повређивања 18.07.2017. године до 14.10.2017. године, када је решењем првостепене лекарске комисије враћена на посао. Медицинским вештачењима вештака ортопеда и неуропсихијатра утврђени су врста и

тежина задобијених повреда, интензитет и трајање физичких болова и страха, као и душевних болова због умањења животне активности које износи 3% и огледа се у отежаном ходу степеницама, по неравном терену, ношењу већих терета. Иако није нужно комплетно извлачење тега, у пракси туженог тег се извлачи из лежишта шине и оставља на постоље – радну површину поред машине, а након допуне амбалаже поново враћа на своје место. До испадања тега могло је доћи на неколико начина; да је тужиљи испао из руке приликом извлачења или враћања, да је био неправилно постављен на постоље поред машине или да је тег неправилно враћен у лежиште па је услед рада и вибрације машине искочио из шине и пао на ногу тужиљи. Тужени је дана 18.07.2017. године сачинио извештај о повреди на раду у коме је између осталог наведено да се тужиља повредила приликом допуњавања репроматеријала када јој је приликом померања тег испао и повредио јој горњи део стопала. Тужени је донео Акт о процени ризика на радном месту у радној околини, у коме је описан начин рада на машини за пеглање и паковање чарапа на којој је радила тужиља, као и могуће опасности у току рада и начин избегавања истих, као и Упутство за употребу, одржавање и безбедан рад на машини за пеглање и паковање чарапа „...“. У оба документа описан је начин коришћења машине у току рада, као и одржавање машине, а сви запослени су упознати са начином односно поступком допуне репроматеријала. Тужиља је 30.10.2012. године теоријски и практично оспособљена из области безбедности и здравља на раду за обављање послова на радном месту ..., као и са начином вршења допуне репроматеријала на машини за пеглање и паковање чарапа.

Полазећи од утврђеног чињеничног стања, првостепени суд је закључио да не постоји одговорност туженог као послодавца за насталу штету ни по основу кривице а ни по основу објективне одговорности, с обзиром да је штета настала искључиво радњом тужиље коју тужени није могао предвидети и чије последице није могао избећи или отклонити, па је послодавац ескулпиран од одговорности на основу члана 177. став 2. ЗОО.

Другостепени суд је оценио да је првостепени суд правилно закључио да постоји пропуст тужиље у раду, с обзиром да је утврђено да до испадања тега не може доћи уколико је правилно постављен у његово лежиште у машини, али да је погрешно становиште првостепеног суда о непостојању узрочности између делатности туженог и настанка предметне штете. По становишту тог суда, на страни туженог постоји и објективна и субјективна одговорност за насталу штету, уз допринос тужиље њеном настанку од 50%, због чега је применом члана 16. тачка 2. и 3. Закона о раду и члана 154, 155, 173, 174. и 177. став 2. и 3. Закона о облигационим односима, преиначио првостепену пресуду и делимично усвојио тужбени захтев.

По оцени Врховног касационог суда, другостепена пресуда у делу који се побија ревизијом донета је правилном применом материјалног права на правилно и потпуно утврђено чињенично стање.

Одредбом члана 164. Закона о раду („Службени гласник РС“, бр. 24/05.... 75/14), прописано је да ако запослени претрпи повреду на раду или у вези са радом, послодавац је дужан да му накнади штету у складу са законом и општим актом. Услови одговорности послодавца утврђују се на основу општих правила одговорности за штету према Закону о облигационим односима, на који цитирана законска одредба упућује, па је потребно да је запослени претрпео штету, да је штета проузрокована на

раду и у вези са радом и да не постоје разлози за искључење одговорности послодавца. Основ одговорности послодавца за штету због повреде радника може бити кривица или ризик пословања. Кривица је основ одговорности кад штета није настала услед опасне ствари или опасне делатности и она се сходно члану 154. став 1. ЗОО претпоставља, али је оборива, па послодавац може доказивати да није крив. Ризик је основ одговорности када је штета настала услед опасне ствари или опасне делатности послодавца, када послодавац одговара на основу члана 154. став 2. и члана 173. и 174. ЗОО, независно од кривице.

По оцени Врховног касационог суда, правилно је налажење другостепеног суда да постоји одговорност туженог за насталу штету у смислу члана 173. и 174. Закона о облигационим односима, уз постојање услова за делимично ослобађање од одговорности због доприноса тужиље настанку штете, сходно члану 177. став 3. наведеног закона. Ово стога што се допуњавање машине за пеглање и паковање чарапа амбалажом за паковање, које се према уобичајеној пракси туженог обавља без њеног заустављања односно у току рада машине, вађењем и враћањем тегова који могу због неправилног постављања и вибрирања машине да искоче из шина, претставља опасну делатност која под наведеним условима вршења повећава опасност за околину јер може да доведе до повреде радника који обавља те послове, па мора бити организована уз примену посебних мера опреза и контроле. Тиме и сама машина на којој се обављају ови послови употребом постаје опасна ствар због чега мора бити надгледана и употребљавана са посебном пажњом. Имајући у виду околности настанка повреде каквим их је описала тужилја и које су наведене у извештају о повређивању, с обзиром да није било очевидаца догађаја, као и могућности за настанак повређивања утврђене на основу изјава саслушаних сведока и лица задуженог за безбедност код туженог, послодавац је као власник машине и организатор ове делатности био у обавези да предвиди могућност испадања тега из било ког разлога и обезбеди да потребне услове да не дође до повређивања запослених. Стога у овом случају постоји адекватна узрочна веза између настале штете и обављања описаних делатности на машини туженог због чега послодавац одговара за штету по основу објективне одговорности, без обзира на кривицу, при чему се тужени се не ослобађа одговорности за насталу штету тиме што је својим актима и упутствима описао начин рада предметне машине и упозорио запослене о могућим ризицима повређивања, као и тиме што их је упознао са начином и поступком допуне репроматеријала.

Како је у поступку утврђено да је тужилја допринела настанку штете до које није могло доћи да је правилно и са одговарајућом пажњом руковала тегом јер не би дошло до тога да јој испадне из руку или из лежишта шина да је био правилно постављен, испуњени су услови за делимично ослобађање одговорности туженог сразмерно доприносу тужиље од 50%, на основу члана 177. став 3. ЗОО.

Имајући у виду наведено, нису основани ревизијски наводи о погрешно и непотпуно утврђеном чињеничном стању и погрешној примени материјалног права, па се изјављеном ревизијом не доводи у сумњу законитост и правилност побијане пресуде у погледу основа одговорности туженог.

Висина накнаде нематеријалне штете правилно је одмерена применом члана 200. Закона о облигационим односима, имајући у виду све околности конкретног случаја, интензитет и трајање физичких болова, страха и претрпљених душевних

болова због умањења животне активности, као и значај повређеног добра и циљ коме служи ова врста накнаде којим не сме да се погодује тежњама које нису спојиве са њеном природом и друштвеном сврхом. Стога су и по мишљењу Врховног касационог суда износи утврђени другостепеном пресудом и умањени за 50% због доприноса тужиље, засновани на правилној примени материјалног права, па је ревизија и у том делу неоснована.

Из наведених разлога, Врховни касациони суд је одбио ревизију туженог и одлучио као у изреци применом члана 414. став 1. ЗПП.

**Председник већа – судија
Бранислав Босиљковић, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић